

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare: Tove Nilsson
Titel: Kommunjurist
E-post: tove.nilsson@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsen

Återremiss: Riktlinjer mot korruption och otillåten påverkan för Norrtälje kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

Anta riktlinjer mot korruption och otillåten påverkan för Norrtälje kommun, i enlighet med kommunstyrelsekontorets förslag.

Sammanfattning

Under senare år har välfärdsbrott och otillåten påverkan uppmärksamats stort. Kommuners utsatthet har uppmärksamats i rapporter från bland annat Brottsförebyggande rådet (Brå) och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Tydliga styrdokument inom området korruption och otillåten påverkan kan fungera som ett stöd i arbetet med att förebygga och förhindra välfärdsbrott.

Norrtälje kommun har en policy, med tillhörande riktlinjer, mot mutor. Området korruption omfattar mer än bara mutor, vilket bland annat statskontoret har uppmärksammat. Vikten av att kommuner har riktlinjer och rutiner för att hantera otillåten påverkan har påtalats av bland annat SKR. Mot den bakgrunden finns det behov av att ta fram nya styrdokument inom området korruption och otillåten påverkan.

Kommunstyrelsekontoret har tagit fram ett förslag till riktlinjer mot korruption och otillåten påverkan, som är avsedda att komplettera kommunens policy mot korruption och otillåten påverkan. Riktlinjerna blir gällande under förutsättning att kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsekontorets förslag till policy mot korruption och otillåten påverkan.

Kommunstyrelsen beslutade den 9 september att återremittera ärendet med motiveringen att tilläggsyrkandet i ärendet för Policy mot korruption och otillåten påverkan för Norrtälje kommun behöver arbetas in i riktlinjerna. Kommunstyrelsekontoret har tagit fram ett reviderat förslag till riktlinjer mot korruption och otillåten påverkan. Det reviderade förslaget innehåller nya avsnitt om infiltration och möjliggörare, i enlighet med tilläggsyrkande från liberalerna.

Ärendet

Beskrivning

Demokrati, rättssäkerhet och effektivitet är grundläggande värden för all offentlig verksamhet. Tilltron till våra demokratiska institutioner bygger på att medborgarna uppfattar institutionerna som opartiska och sakliga. Medarbetare, chefer och förtroendevalda i alla kommunens verksamheter kan bli utsatta för påverkansförsök av olika slag och det är viktigt att veta var gränsen går mellan vad som är tillåtet och vad som inte är det.

Korruption innebär att utnyttja en offentlig ställning för att uppnå otillbörlig vinning för sig själv eller andra. Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för handlingar som syftar till att påverka en tjänsteperson eller förtroendevald att agera på ett annat sätt än denne tänkt, till exempel fatta ett annat beslut inom ramen för myndighetsutövning eller välja att inte polisanmäla händelser. Korruption och otillåten påverkan ger inte bara ekonomiska konsekvenser utan påverkar legitimiteten för det politiska systemet samt synen på förtroendevalda, tjänstepersoner och kommunens varumärke. Allt

arbete i kommunens verksamheter ska präglas av objektivitet och opartiskhet. Alla företrädare för Norrtälje kommun ansvarar för att upprätthålla ett högt förtroende hos allmänheten och ska bidra till arbetet med att förebygga och förhindra korruption och otillåten påverkan.

Under senare år har välfärdsbrott och otillåten påverkan uppmärksammats stort. Kommuners utsatthet har uppmärksammats i rapporter från bland annat Brottsförebyggande rådet (Brå) och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Tydliga styrdokument inom området korruption och otillåten påverkan kan fungera som ett stöd i arbetet med att förebygga och förhindra välfärdsbrott.

Förslag till ny policy mot korruption och otillåten påverkan

Kommunstyrelsekontoret har tagit fram ett förslag till riktlinjer mot korruption och otillåten påverkan, som är avsedda att komplettera föreslagen policy mot korruption och otillåten påverkan. Förslagen till policy och riktlinjer har tagits fram efter en omvärldsbevakning. Motsvarande styrdokument från andra kommuner, samt rekommendationer från bland annat SKR har fungerat som underlag för förslaget. Kommunstyrelsekontoret föreslår att riktlinjerna fastställs av kommunstyrelsen. Riktlinjerna blir gällande under förutsättning att kommunfullmäktige fastställer den föreslagna policyn.

Förslaget till riktlinjer innehåller närmare beskrivningar av olika former av korruption och otillåten påverkan. Riktlinjerna ska också klargöra hur medarbetare, chefer och förtroendevalda ska agera vid misstanke om eller upptäckt av korruption eller påverkansförsök. Riktlinjerna ska även fungera som underlag för arbetsplatsdiskussioner om hur medarbetare kan agera i olika situationer där risk för korruption och otillåten påverkan kan förekomma.

Styrdokument bör klargöra syfte, mål och koppling till övriga styrdokument samt tydliggöra ansvar för genomförande och uppföljning. I förslaget till riktlinjer redogörs för vilka instanser i kommunens som ansvarar för att riktlinjerna är kända och efterlevs i verksamheterna samt för att riktlinjerna följs upp och revideras vid behov. Enligt förslaget ansvarar varje nämnd, bolag och stiftelse där Norrtälje kommun är förvaltare, eller utser majoriteten av styrelsen, för att riktlinjerna är kända och efterlevs i de egna verksamheterna. Kommunstyrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs upp regelbundet och revideras vid behov. Genom sin ledningsfunktion har kommunstyrelsen uppsikt över övriga nämnders arbete mot korruption och otillåten påverkan. Kommunstyrelsen ansvarar för att behov av utbildning i frågor om korruption och otillåten påverkan, samt stöd till kommunens verksamheter i arbetet med att genomföra riktlinjerna, tillgodoses.

Kommunstyrelsen beslutade den 9 september att återremittera ärendet med motiveringen att tilläggsyrkandet i ärendet för Policy mot korruption och otillåten påverkan för Norrtälje kommun behöver arbetas in i riktlinjerna. Kommunstyrelsekontoret har tagit fram ett reviderat förslag till riktlinjer mot korruption och otillåten påverkan. Det reviderade förslaget innehåller nya avsnitt om infiltration och möjliggörare, i enlighet med tilläggsyrkande från liberalerna. De nya avsnitten har markerats med grå bakgrundsfärg i det reviderade förslaget till riktlinjer.

Samberedning

Samberedning av förslagen till policy och riktlinjer har genomförts genom att synpunkter på policyn har inhämtats från berörda verksamheter i kommunen. HR-avdelningen, säkerhetsenheten, trygg i Norrtälje kommun (TINK), socialförvaltningen, barn- och skolförvaltningen, samhällsbyggnadskontoret och räddningstjänsten har lämnat synpunkter på förslaget. Förslaget har under våren 2024 presenterats för berörda politiska instanser och forum där representanter för kommunens förvaltningar samt de kommunala bolagen är representerade.

Lagkrav

Att kommunens verksamheter ska präglas av saklighet och opartiskhet följer av de grundläggande förvaltningsrättsliga principer som bland annat kommer till uttryck i förvaltningslagen. Enligt 5 § förvaltningslagen ska en myndighet i sin verksamhet vara saklig och opartisk. I lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete finns bestämmelser om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Arbetet med att förebygga och förhindra korruption och otillåten påverkan utgör ett led i kommunens brottsförebyggande arbete.

Koppling till gällande styrdokument

De föreslagna riktlinjerna är avsedda att komplettera kommunens policy mot korruption och otillåten påverkan. Policyn har även kopplingar till ett flertal styrdokument inom närliggande områden. Dessa redovisas i förslaget till riktlinjer.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Korruption och otillåten påverkan kan ofta innebära negativa ekonomiska konsekvenser för de verksamheter som drabbas. Alla åtgärder som vidtas för att förebygga och förhindra korruption och otillåten påverkan utgör därför led i arbetet med att stärka kommunens ekonomi och säkerställa att kommunens resurser kommer kommuninvånarna till godo.

Förvaltningens analys och slutsatser

Norrtälje kommun har en policy, med tillhörande riktlinjer, mot mutor. Området korruption omfattar mer än bara mutor, vilket bland annat Statskontoret har uppmärksammat. Vikten av att kommuner har riktlinjer och rutiner för att hantera otillåten påverkan har påtalats av bland annat SKR. Mot den bakgrunden bedömer kommunstyrelsekontoret att det finns ett behov av att ta fram nya styrdokument inom området korruption och otillåten påverkan.

Tidplaner

Kommunstyrelsen föreslås behandla ärendet vid sammanträde den 7 oktober 2024.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Johan Hernman
Stabs- och planeringschef
Kommunstyrelsekontoret

Bilaga

Kommunstyrelsekontorets reviderade förslag till riktlinjer mot korruption och otillåten påverkan.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen
Samtliga nämnder
Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON)
Norrtälje kommunhus AB (NKAB) med dotterbolag
Författningssamlingen